

Radicale vernieuwing zorg

Ondersteund door

'Als mensen er voor elkaar zijn, is de meeste zorg overbodig' | Op bezoek bij Het 8ste Werk

Geplaatst op 24 april 2023

Meer ruimte maken voor lokale zeggenschap, zodat mensen samen hun eigen oplossingen kunnen bedenken. En kunnen aangeven wat zij daarbij van collectieve voorzieningen nodig hebben. In 2023 bezoeken we plekken waar mensen lokaal invulling geven aan 'Waardevol leven'. We starten een dialoog –

zonder dat het bij 'alleen praten' blijft – en vinden medestanders in de zoektocht naar verbinding. We beginnen bij Het 8ste Werk in Kampen: een initiatief waar mensen er voor elkaar zijn, waardoor de meeste zorg overbodig is.

Een bont gezelschap van cliënten(raadsleden), naasten, professionals uit zorg- en welzijnsorganisaties, betrokkenen bij burgerinitiatieven, gemeenten, provincies, Nederland Zorgt voor Elkaar, LOC Waardevolle zorg, branche-organisaties, de ledenvereniging van Espria, VWS, maar ook mensen van zorgkantoren en zorgverzekeraars, film- en theatermakers is deze keer afgereisd naar Kampen om te ontdekken hoe mensen lokaal invulling geven aan samenleven en zorgen voor elkaar. Lees hieronder een korte samenvatting van ons [uitgebreide verslag van de dialoog bij Het 8ste Werk](#).

Bevlogen en boos

De eerste dag van de lente: één voor één stappen mensen het erf van Het 8ste Werk op, een tikkeltje verwaaid en nieuwsgierig waar we nu terecht zijn gekomen. Een warme bak koffie wacht op ons in de kantine. Niet veel later nemen initiatiefnemers Gea Overweg en Jaap Boersma ons mee over het erf. Terwijl we door de klei en over het net gedroogde cement lopen, delen ze hoe ze samen met vele betrokkenen bouwen aan een gemeenschap op basis van gelijkwaardigheid. De zichtbare toewijding waarmee zij hun visie uitleven en uitwerken, maakt indruk. "Mensen worden te vaak niet gezien en gerespecteerd", zo zegt

Gea. “Als we niet burgerlijk ongehoorzaam kunnen zijn en ook hardop durven zeggen dat je soms echt boos bent over hoe dingen gaan, kom je niet verder. Dat hoort bij Radicale vernieuwing.” [Lees in dit artikel meer over Het 8ste Werk](#)

Zeggenschap en regie bij mensen zelf

’s Middags volgt een open maar scherpe dialoog. Als we echt meer ruimte willen maken voor ‘Waardevol leven’, wat is daar dan voor nodig? Hoe slaan we een brug tussen mensen die zich daar hard voor maken en de vaak logge, traditioneel georganiseerde wereld waar we mee te maken hebben? Ferenc van Damme en Gerla Struik van Studio Vers Bestuur geven een aftrap voor dit gesprek: “We zullen menselijke waarden dominant moeten laten zijn boven systeemwaarden.” In hoog tempo nemen zij ons mee in de verandering van tijdperken waar we ons in bevinden en tools om in de basis mét en vanuit mensen te organiseren. Ferenc houdt een stellig pleidooi: “Wij zullen dus moeten leren om veel meer zeggenschap, veel meer maatwerk en regie aan de mensen te geven. We zouden eigenlijk van een overheid naar een ‘onderheid’ moeten.”

Lokaal samenspel

Gea Overweg benadrukt: “Wij hadden nooit echt verandering teweeg kunnen brengen zonder medestanders binnen het systeem, zoals Yvonne van de gemeente Kampen en anderen. Op basis van vertrouwen konden we bruggen bouwen.” Yvonne Kleinbussink, al 32 jaar beleidsmedewerker bij de gemeente Kampen geeft te kennen: “Ik denk niet dat je de systeemwereld moet schrappen. Het idee van een ‘onderheid’ spreekt me aan: het zou een basis moeten zijn van waaruit je verder kunt. Zoiets is mogelijk als je als ambtenaar het gemeentehuis uit gaat en ervaart wat daar gebeurt. Luisteren is het moeilijkste wat er is: wat hebben mensen nu eigenlijk nodig? Je zit er vaak tussen met je eigen ervaring, invalshoek, oplossingen; het is zo moeilijk om geen aannames te hebben. Maar als je probeert te luisteren komen vaak heel eenvoudige dingen naar boven waar iets mee kan. Ik denk dat we als sociaal domein in Kampen een slag geslagen hebben hierin. En daar krijg ik ook de ruimte voor.”

Zorgzame gemeenschappen

Meer van de aanwezigen zijn hoopvol over de toekomst, zeker wanneer het lukt om telkens meer krachten

te bundelen. De afstand tussen het normale leven, de simpele vraag: “wat heb je nodig?” en de (on)mogelijkheden binnen het systeem valt te overbruggen. De dialoog alleen al schept een verrassende verbinding tussen de uiteenlopende perspectieven van mensen met heel verschillende achtergronden. Die verbinding is op álle niveaus noodzakelijk: dan kunnen we ontzettend veel bereiken. Jan Smelik van Nederland Zorgt voor Elkaar (koepel van (zorg)coöperaties) geeft duiding aan de ontwikkelingen van ‘zorgzame gemeenschappen’ en hoe deze zich verhouden tot de zorg die door de gevestigde orde geleverd wordt: “Het grote gevaar,” zo zegt Smelik, “is dat de twee werelden niet naar elkaar toegroeien maar naast elkaar gaan functioneren.”

In het uitgebreide verslag komen meer mensen aan het woord. Zo lees je welke obstakels aan de kant moeten, hoe ‘elkaar iets gunnen’ en kritische massa daarbij essentieel zijn en welke vragen we nog te beantwoorden hebben. En hoe we daar vanuit de beweging Radicale vernieuwing aan werken – met allerlei praktijkvoorbeelden.

Vervolg

Marthijn Laterveer, coördinator LOC Waardevolle zorg en initiatiefnemer Radicale vernieuwing, ziet dat steeds meer mensen en initiatieven met elkaar aan het verbinden zijn. Ook binnen grotere zorgorganisaties komt een doorbraak om het echt anders te doen. “Het protest uit de hele samenleving laat zien dat mensen aangeven: ik wil het niet meer zo. Ook daar zie je als reactie: we moeten echt beter gaan luisteren naar burgers. Nee; zorg nu dat de zeggenschap bij de burgers komt te liggen! Ik merk dat door een steeds grotere groep mensen met elkaar in contact te brengen die het echt anders willen, ik dat op steeds meer plekken zie gebeuren.” Het bezoek aan Het 8ste Werk krijgt zeker opvolging: “Ik hoop dat dit een mooi begin is van iets dat steeds groter mag worden. En wat ook weer niet een doel op zich moet worden, maar ons vooral kan verbinden en helpen om verder te komen. Want je hebt iedereen nodig: laten we vooral elkaar verder helpen.”

Wil je ook aanhaken? In juni vervolgen we de dialoog tijdens een bezoek aan een volgend initiatief. Meld je vast aan als geïnteresseerde. Je ontvangt dan op korte termijn een uitnodiging. Dat kan via Willeke Krijgsheld: w.krijgsheld@loc.nl of 030 284 3200.

> Meer mensen aan het woord en meer verdieping in [deze ‘longread’ met uitgebreid verslag van het gesprek bij Het 8ste Werk](#).

> Wil je al eerder meer inspiratie? Op 15 mei ben je van harte welkom bij een lezing van Lynn Berger, journalist en schrijver voor De Correspondent met onder andere de boeken “Zorg” en “Ik werk al” op haar naam. [Meer informatie](#).

> Bekijk de video met een impressie van de dag:

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Samenwerken vanuit een gedeelde visie](#), [Betrekken directe omgeving](#), [Knellende regels](#), [Kracht van kleine zorgorganisaties](#)

<https://www.radicalevernieuwing.nl/actueel/als-mensen-er-voor-elkaar-zijn-is-de-meeste-zorg-overbodig-op-bezoek-bij-het-8ste-werk/>

Trefwoorden: [burgerinitiatieven](#), [Buurtbewoners](#), [Eigen regie](#), [loc waardevolle zorg](#), [Meet-ups Radicale vernieuwing](#), [Onderwijs](#), [radicale vernieuwing](#), [Van regels naar relaties](#), [vws-ministerie](#), [waardevol samen leven](#)